

VÉBEL LAJOS

Kommentátor, következtess!

Irjak a műholdak politikai visszhangjáról.
Kövessem a tik-tak űrjelzés hatását az államfők, politikusok, hadvezérek gondolatmenetében.

Úljek töltőtoll-teleszkópom mögé és vizsgálgassam a rádióhullám-atmoszférában keringő jelentés-, következtetés- és kacsholdakat.

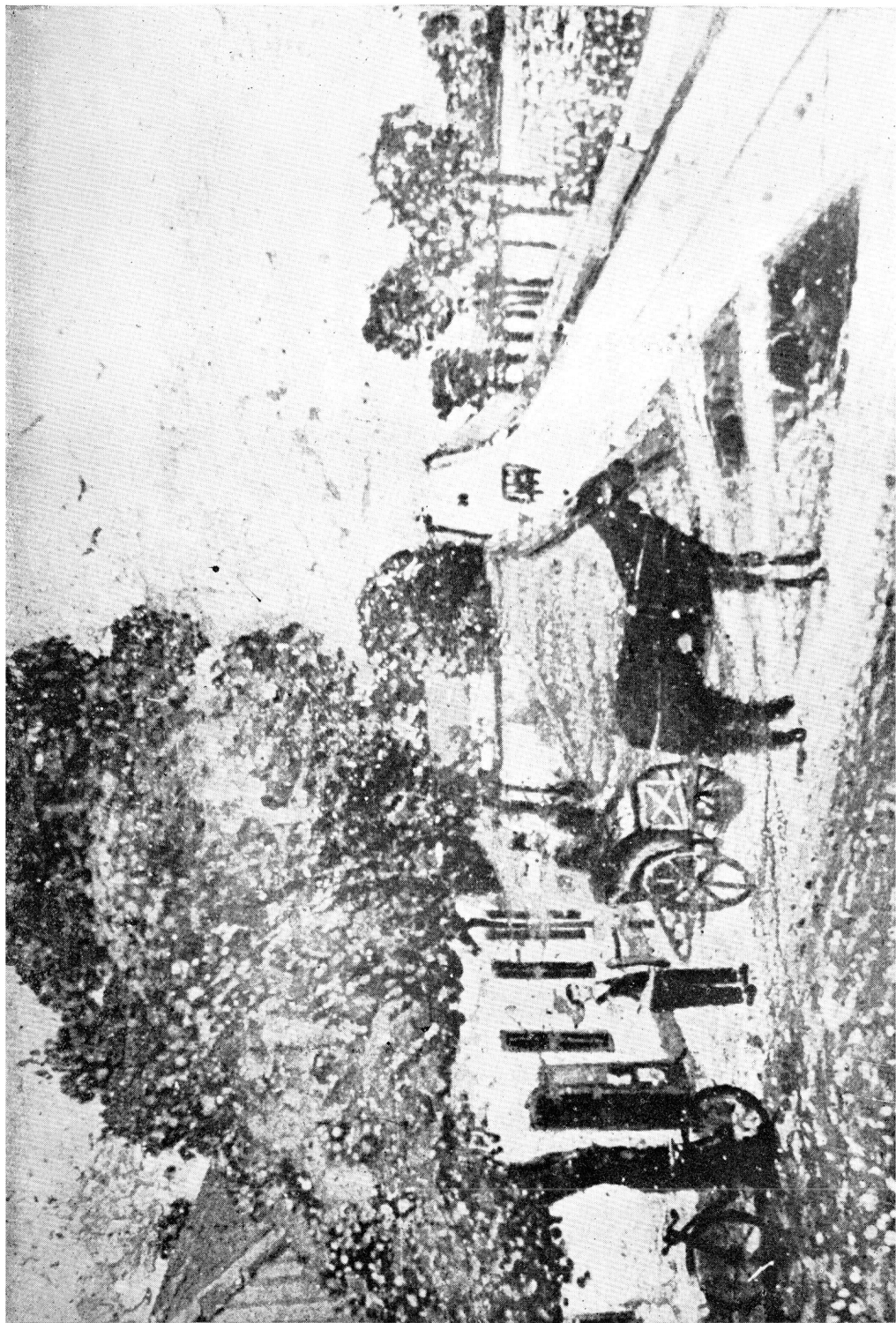
Adjak menetrendet, prognózist, mikor jutnak fel és egyáltalán feljutnak-e a légkörön túli békesség magasságába, vagy hamarosan alábuknak és háborúvá gyúlnak a fenyegetőzések és kihívások felhősűrűségében.

És én nézek, vizsgálódom és irigylem az igazi csillagfigyelőket: mennyivel könnyebb a dolguk, mint a szegény kommentátoroké, a lencsék és tükrök nem csalnak, az elektrón agyakban nincs hátsó gondolat, a képletek eredménye azt mutatja, ami az elemek összetétele és tulajdonsága, ha komplikált is, nem ingadozik. A cikkíró pedig csak diplomatikusan összeállított beszédeket, nyilatkozatokat böngészhet, ki tudja milyen céllal kiagyalt találgatásokat rakosgathat össze és szedhet szét. Még az indulatszülte kirohanás a megfigyelésre legérdemesebb csillag a világpolitika naprendszerében, ha ugyan egyáltalán a tintalencse elé kerül...

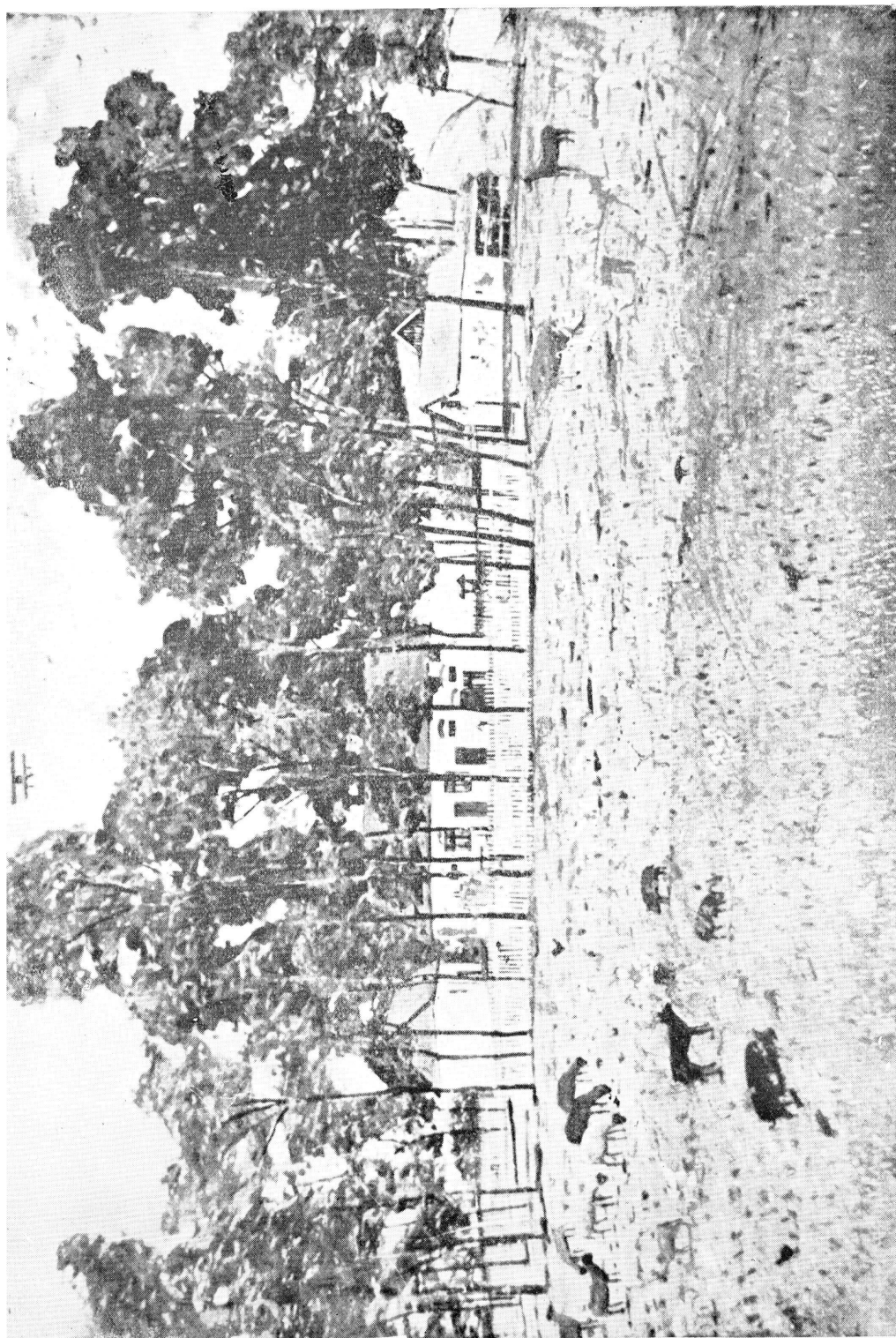
A józan észjárást könnyű követni:

— A béke és a háború szempontjából vizsgálva a kérdést, ez a legújabb eredmény az atom- és hidrogénbomba után értelmetlenné tesz minden számítást, hogy ma még lehetséges egy újabb háború anélkül, hogy az emberiséget ne érje a legnagyobb katasztrófa. Ezért úgy gondolom, egyre közeledünk annak felismeréséhez, hogy a háború ma már lehetetlen, és hogy az emberi elme eredményeit csak békés célokra, az emberiség hasznára fordíthatjuk.

(Tito, 1957 október 9-én)

Nagyapáti-Kukac Péter: Csárda a nemzetközi út mellett. (Szilágyi Gábor reprodukciója)

yapáti-Kukac Péter: Bácskai tanya. (Szilágyi Gábor reprodukciója)

Vágy:

— Ilyen eredmények korszakában a katonai szövetségek teljesen elavulnak. Ezért kell ellenőrizni a nemzetközi politikát, mert csak így tudjuk megvédeni az emberiséget a pusztulástól.

(Nehru, 1957 október 9-én)

— A béke biztosításának legfőbb akadálya a bizalmatlanság Kelet és Nyugat között.

(Nasszer, 1957 november 13-án)

— Egy újabb háború hamarosan tovább terjedne. Ha megkezdődne az ágyúzás és kilőnék a rakétákat, nagyon nehéz lenne lokalizálni a háborút.

(Hruscsov, 1957 október 9-én)

— Üdvözljük a szovjet sikert! Az amerikai tudósok a legnagyobb elismeréssel beszélnek a Szovjetunió eredményeiről. Bebizonyosodott, hogy lehetséges a műhold föltrepitése. Az USA decemberben lövi ki az övét. Az amerikai programot a nemzetközi geofizikai évvel kapcsolatos tudományos munka keretében hajtják végre.

Eisenhower, 1957, október 10-én)

— Helytelen, hogy Eisenhower és Dulles a bolygó kérdését pusztán politikai szempontból vizsgálja. A világűrben az ember nem amerikai vagy szovjet állampolgár, hanem elsősorban a Föld lakója.

(Daily Mail, 1957 október 10-én)

— Valóságos és mindenre kiterjedő leszerelési egyezményt kell kötni, mert korunkban a nemzeti határokon alapuló védelemnek nincs sok értelme.

(Sandys angol véderő miniszter és mások 1957, október 11-én)

— A Szovjetunió koegzisztenciát akar és nem akar versenyt a pusztító fegyverek felhalmozásában.

(Hruscsov, 1957, október 12-én)

— Egy világban élünk és csak mint egy világ élhetünk. Mi, a reklámok hívei, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a békés együttélés és a békés tanácskozás világűrben száguldozó rekláma az emberiséget szolgálja.

(Amerikai polgár, 1957 október 13-án)

— A nukleáris fegyverek és az interkontinentális rakéták korszakában a háború a szó szoros értelmében öngyilkosságot jelent.

(Tito, 1957 október 24-én)

De vajon teljes-e a hangoztatott felismerés a háború értelmetlenségéről és kimenetelének kiszámíthatatlanságáról? Mikor avulnak el a gyakorlatban az emlegetett katonai szövetségek? Szovjet vagy amerikai polgár, vagy pedig a Föld képviselője ül-e majd valóban az eljövendő rakétában? Hol az a »mindenre kiterjedő« leszerelési egyezmény? Mennyiben gyakorlat és mennyiben cél az a bizonyos koegzisztencia? Valójában egy-e ez a világ, amelyben élünk, vagy kettő, szilárdan elhatárolt kettő, a száguldó békerekklám ellenére?

— A nyugati hatalmak katonai ereje nagyobb a kommunista országok katonai erejénél, jóllehet a Szovjetunió előttünk halad a rakétatechnikában. Nukleáris téren azonban messze magunk mögött hagytuk őket. Az előnyt megtarthatjuk... Amerikának szerte a világon sok előretolt támaszpontja van és ezért a közepes hatósugarú rakéták ugyanannyit érnek, mint a világrész lövedékek.

(Eisenhower, 1957, november 9-én)

— Hét nap alatt teremtettkék a világot. A műhold most jött létre, tehát ez lenne a nyolcadik nap? (Még ha valamelyik keresztény országban jön létre, hagyján! — V. L.) A világ megalázottan néz az égre, riadtan hallgatja az új égitest jelzéseit, e fenyegető jelzéseket.

(Római jelentés)

— A newyorki főügyész vizsgálatot indít a Hold és rakétaprogramm ügyében, hogy kit terhel a felelősség a lemaradásért.

(New York)

— Az Atlanti Tanács küszöbönálló párizsi ülése éppen ezért kinyilvánítja majd a nyugati szövetségek egységét, s helyreállítja Amerika tekintélyét.

(Nyugati találkozás)

— Négy rakéta támaszpont Dániában. A dán kormány azonban nem egyezett bele, hogy atomtöltésű rakétákat tartsanak az ország területén.

(Az ottani Information, 1957 november 27-én)

— Ötzbónás összkomfortos lakásban élhetne mindenki a második világháborúban fegyverzetre fordított összegből.

(Az Egyesült Nemzetek statisztikai jelentéséből)

— Az eredményes védekezéshez sok pénz kell. Ezért sok az adó az USA-ban. Az utóbbi öt évben 211 milliárd dollárt költöttünk a haderőre. Egy B-52 modern bombázógép 8 millió dollárba kerül. Egy korszerű tergeralattjáró

tízszer annyiba, mint a második világháború alatt... Új összegeket kell előirányozni a haderő növelésére.

(Eisenhower, 1957, november 15-én)

— Átszervezik az Atlanti Szövetség haderejét. Az eddigi nemzeti csapategységek rendszerét közös hadsereg váltja fel.

(AFP, London, 1957, október 21-én)

— Impozáns felvonulás a moszkvai Vörös Téren. Rengett a föld a szovjet hadsereg gépesített egységei alatt. Többek között két óriási atomágyút vontattak, majd megjelentek a rakétaegységek. Súlyos járművek a Mauzóleum előtt, nyolc hosszú rakétával. Megint nyolc, ismét nyolc, aztán nyolc nagyon nagy rakéta, két még nagyobb, és két legeslegnagyobb: mintegy 20 méter hosszú világrészek közötti rakéta.

(Moszkvai telefonjelentés, 1957, november 8-án)

— Interpelláció az angol parlamentben. Nagybritanniában hidrogénbombákkal töltött amerikai gépek röpködnek. Mi lesz, ha az egyik leesik? Válasz: eddig nem történt szerencsétlenség. Különben is mit érnek, ha a földön éri őket a támadás? Vagy ha bombák nélkül köröznek? Nem tudnak azonnal visszavágni. Bombákkal járóröznnek tehát, hogy rögtön a levegőből be lehessen vetni őket. Az ok: Moszkva sértő nyilatkozatai. Más kérdés az, hogy ki illetékes parancsot adni nekik...

(Angol lapszemle, 1957, november 29-én)

Írjak a műholdak politikai visszhangjáról. Vizsgálódjak és mondjak prognózist. Bizony könnyebb lemérni a másodpercenként 8 kilométeres sebességgel rohanó műhold útját, mint az árnyékaejtette rezdüléseket idelent, a miniszteri kabinetekben, titkos és nyilvános tanácskozásokon, pedig az sem lehet egyszerű. Az előbb már békejóslat kívánczolt a toll alá, most meg éppen ellenkezője, minden idők legiszonyúbb pusztulásának következtetése. Ember, élni és remélni akaró lény azonban a hírmagyarázó és az olvasó is, akihez szól. Aligha fejezheti be tehát ezzel a képpel összefoglalóját. Ha kissé erőltetve is, de a cikk végére újabb, megnyugtató megnyilatkozásokat állít glédába életösztöne, — különben a jugoszláv külpolitikával teljes összhangban. Még ha a tényállással szemben olykor optimizmussal gyanúsítják is.

— Az erőszak ellentétben áll világnézetünkkel. Mi abból indulunk ki, hogy a szocializmus győzelméhez nincs

szükség háborúra. Békés versengést akarunk a kapitalizmussal.

(Hruscsov)

— Tárgyalni kell a szovjet vezetőkkel. Ez talán az első eset, hogy fennáll a kölcsönös megértés lehetősége, mivel mindkét fél olyan erővel rendelkezik, amely minden további nélkül megsemmisítheti az egyiket is, a másikat is.

(Bevan Eisenhowerrel folytatott tanácskozásáról)

— Pihenjünk egyet, gyűjtsünk egy cigarettára... Ne veszítsük el idegeinket... Rossz benyomást keltett a Szputnik miatti hisztériánk... Ne az érdekeljen bennünket, hogy hétszer-e vagy csak négyszer pusztíthatnak el bennünket az oroszok. És az sem megoldás, ha most korlátlanul növeljük képességeinket, hogy nagyobb csapást mérhessünk rájuk. Nem az a probléma, hogy megakadályozzuk mások ütőképességét, ezzel már elkéstünk. Az a fő, hogy ne kapjanak kedvet vagy okot erre...

(Amerikai hangok)

Kommentátor következtess! Less és jegyezz le fáradhatatlanul minden szelidebb szót, megértőbb kijelentést. Gyűjtsd össze és ismételd őket csökönyösen szerény kis országod közvéleményével és most már nemcsak az övével egyetemben, hogy elnyomja a harci készülődés zaját.

Te mást úgy sem tehetsz.